

בעניין:

מר יצחק פינקלשטיין, ת.ז. 1442599
ע"י ב"כ עוה"ד א. גולדנברג ו/או ע. קסטנבאום
מרח' א.ה. סילבר 16, נהריה 22385
טל: 04-9511107 פקס: 04-9511106

המבקש

- נגד -

בנק הפועלים בע"מ
משד' רוטשילד 50, תל-אביב

משיבה

בקשה בכתב לאישור תובענה כייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזה לאשר את התובענה המוגשת בד בבד עם הגשת בקשה זו לתובענה ייצוגית בשם כל מי שנכלל בקבוצה שהגדרתה היא:

"כל מי שמנהל או ניהל חשבון בנק אצל המשיב ובעת שפתח את החשבון שלא ביום הראשון של החודש נגבו ממנו דמי ניהול חודשיים מלאים ו/או שקיבל הקצאת אשראי במהלך החודש ונגבתה ממנו עמלת הקצאת אשראי מלאה בגין אותו חודש ו/או שבחשבונו היו באותה עת שני פקדונות שקליים או יותר שסכומם המצטבר היה גבוה מן הסף שקבע הבנק אשר מעבר לו משולמת ריבית גבוהה יותר ו/או שרכש פקדון מסוג "ברירה" ו/או שניהל בחשבונו פקדון ני"ע והבנק גבה ממנו בסוף הרבעון דמי ניהול בסכום המינימום בהתעלם מדמי הניהול שנגבו במהלך הרבעון ו/או שהחזיק ני"ע זרים ובעת מכירתם זוכה חשבונו בתמורת המכירה בערך המאוחר בשלושה ימים".

מבוא

כאמור לעיל, עניינה העיקרי של תובענה זו הוא בהתנהגותו של הבנק בכל הקשור לגביית עמלות שונות, תשלום ריביות ויחוס ימי ערך.

בדרך התנהלותו של הבנק נפלו פגמים רבים כדלקמן:

- א. בעת פתיחת חשבון עו"ש גובה הבנק את דמי הניהול החודשיים, בהתאם למסלול שבחר הלקוח, במלואם גם במקרה והחשבון נפתח שלא ביום הראשון של החודש.
- ב. כאשר מבוצעת הקצאת אשראי ללקוח גובה הבנק עמלת הקצאת אשראי מלאה בגין החודש הראשון גם אם התבקשה ובוצעה הקצאת האשראי במהלך החודש קרי: גובה בגין חודש או חלק ממנו.
- ג. כאשר ללקוח מספר פקדונות מאותו סוג במהלך תקופה מסויימת הבנק אינו מתייחס אליהם רעיונית כפקדון אחד בגובה סכומם הכולל גם אם הסכום הכולל עובר את הסף אשר מעליו משולמת ריבית גבוהה יותר ולפיכך מזכה את הלקוח בריבית נמוכה יותר מזו שהיה צריך לזכותו בה.
- ד. פקדונות מסוגים שונים - פק"מ, פר"מ או ברירה – מקבלים בפועל את אותו שיעור ריבית למרות שלפי מצגי הבנק משתמע כי יהיו שיעורי ריבית שונים לפקדונות השונים דבר המטעה את הלקוח ומביאו להאמין שבפקדון מסוג ברירה יקבל ריבית עדיפה. זאת ועוד,

הבנק אינו משלם לבעלי פקדונות פר"מ (וכתוצאה מכך גם לבעלי פקדונות ברירה) את הריבית שהתחייב לה אלא פחות מכך.

ה. בין הפקדונות השקליים שניתן לרכוש בבנק ישנם פקדונות מסוג "פק"מ פלוס" ו"פר"מ פלוס" (להלן: "**פקדונות פלוס**") בהשוואה, בהתאמה, ל"פק"מ" ו"פר"מ".

באתר האינטרנט של הבנק מוצעים בהבלטה פקדונות "פלוס" (ואף "ברירה") ורק אם מתקש הלקוח ו"עובר מסך" הוא מגלה במסך האחר גם את ה"פק"מ" וה"פר"מ". המילה "פלוס" מלמדת על מוצר משופר ועדיף על פני מוצר זהה שאינו "פלוס" אך בפועל הפקדונות מסוג פק"מ ופק"מ פלוס או פר"מ ופר"מ פלוס נבדלים בהיבט אחד בלבד והוא שפק"מ/פר"מ הוא פקדון המתחדש מדי תקופה קבועה במרווחים שבהם בוחר הלקוח והפק"מ פלוס/פר"מ פלוס הוא פקדון לשנה עם תחנות יציאה במועדים קבועים הזהים למרווחים הקבועים בפק"מ/פר"מ.

משמעות ההבדל היא שבפקדון פק"מ/פר"מ, בניגוד לפק"מ פלוס/פר"מ פלוס, נהנה הלקוח מריבית דריבית.

במילים אחרות, פק"מ עדיף תמיד על פק"מ פלוס ופר"מ עדיף תמיד על פר"מ פלוס.

ו. כאשר הבנק גובה בסוף הרבעון דמי ניהול פקדון ני"ע בסכום מינימאלי לרבעון מתעלם הבנק מדמי הניהול שנגבו ע"י הבנק מהלקוח במהלך הרבעון.

ז. בעת מכירת ני"ע זרים מזוכה חשבון הלקוח בתמורת המכירה כאשר לזיכוי זה מוצמד יום ערך של שלושה ימים מאוחר יותר.

משמעותם של פגמים אלה היא, בהתאמה לסדר הדברים לעיל, כדלקמן:

א. הלקוח אשר פתח חשבון במהלך החודש מחוייב בדמי ניהול בגין **כל החודש** קרי: גם בגין ימים שבהם לא נוהל על ידו כלל חשבון.

ב. כיוצא בזה, כאשר מקבל הלקוח הקצאת אשראי במהלך החודש הוא מחוייב בעמלה בגין תקופה במהלכה לא הוקצה לו כל אשראי.

ג. לקוח אשר מחזיק מספר פקדונות אשר אילו היו מאוחדים בפועל לפקדון אחד היו מקנים לו ריבית גבוהה יותר מקבל ריבית נמוכה המבוססת על סכום כל אחד מן הפקדונות בנפרד.

ד. הלקוח בוחר בסוג פקדון מסויים ולעיתים אף בפקדון מסוג "ברירה" מתוך הנחה שהוא מבטיח לעצמו תשואה עדיפה על פני מסלול אפשרי אחר אך בפועל אין כל הבדל בין הפקדונות והמסלולים השונים מה גם שפקדון פר"מ מניב בפועל תשואה פחותה מזו שהובטחה.

ה. הלקוח מאמין שפקדון פק"מ/פר"מ פלוס עדיף על פני פקדון פק"מ/פר"מ ורוכש אותו דווקא בעוד שאין הדבר כך. רק לבנק עדיף שהלקוח ירכוש פק"מ/פר"מ פלוס שכן הלקוח מקבל ריבית נמוכה יותר.

ו. מן הלקוח נגבה בפועל סכום הגבוה מסכום המינימום עבור דמי ניהול פקדון ני"ע למרות שבחישוב תקופות החזקה וסכומי השווי של ניירות הערך שהחזיק במהלך הרבעון לא הגיעה החזקה בני"ע להחזקה שבגינה יש לגבות מעל לסכום המינימאלי.

ז. הלקוח מפסיד 3 ימי ערך ביחס לתמורה ממכירת ני"ע זרים.

בעלי הדין

1. המבקש הוא אזרח ותושב מדינת ישראל.

2. המשיב הוא, למיטב הידיעה, חברה ציבורית בערבון מוגבל, בעל רישיון לניהול בנק בישראל ומנהל בפועל את הבנק הגדול במדינה.

הרקע העובדתי

3. בקיץ 2006 נודע למבקש כי תביעתו לקבלת פיצויים בקשר עם היותו ניצול שואה התקבלה וכי את הסכום שהוא צפוי לקבל יוכל לקבל רק אם יפתח על ידו חשבון בבנק הפועלים בע"מ (המשיב).

4. המבקש שלא ניהל את ענייניו הכספיים אצל המשיב נאלץ לפתוח חשבון אצל המשיב וכך עשה כאשר פתח ביום 13 ספטמבר 2006 חשבון בסניף בת – ים של המשיב (סניף מספר 642). מספרו של החשבון 49264 (להלן: "החשבון"). במועד פתיחת החשבון ומאחר שהיה מיועד לצורך קבלת כספי הפיצויים ביקש המבקש שהחשבון שיפתח יהיה חשבון מט"ח ולא חשבון עו"ש.

הסכום שהתקבל עבור המבקש כפיצוי הוא כ- € 2,300 וסכום זה הופקד על ידו בפקדון יורו לשלושה חודשים מתחדש אוטומטית.

5. ביום 20 אפריל 2007 הגיע שוב המבקש לסניף וביקש להפעיל את החשבון כך שישמש כחשבון עו"ש לצורך פעילות שוטפת והחל לנהל בו פעילות רגילה. כמו כן צורפה לחשבון רעייתו של המבקש.

באותו מועד בחודש אפריל הוחתם המבקש על מסמכי פתיחת חשבון עו"ש ואף הפקיד סכום כסף מסויים בחשבון.

מספר שבועות מאוחר יותר ביום 8 מאי 2007 שוב הגיע המבקש לסניף וחתם על בקשה להקצאת מסגרת אשראי.

העתקי מסמכי פתיחת חשבון העו"ש, העמוד הראשון מטופס הבקשה להקצאת מסגרת האשראי והודעת הבנק על אישור מסגרת האשראי מצ"ב כנספחים "א" עד "ג" בהתאמה לתצהיר התומך בבקשה זו.

6. המבקש שלא היה מרוצה מייעוץ שקיבל בענייני השקעות בבנק אחר בו ניהל את חשבונו ושהתרשם מן היחס והייעוץ הראשוניים שקיבל בסניף המשיב החליט להעביר חלק מהשקעותיו לסניף המשיב. למותר לציין כי גם ללחץ ולמאמצי השכנוע שהופעלו עליו בסניף המשיב היה חלק לא קטן בהחלטה זו.

7. המבקש העביר לחשבון סכומים נוספים בסך כולל של כ- 65,000 ₪ והשקיע את הסכומים שהצטברו לזכותו באפיקים שונים כגון פקדונות שקליים, ני"ע וקרנות נאמנות.

8. בין היתר, הפקיד המבקש סכומים שונים בפקדונות שקליים מסוג פק"מ פלוס מתוך אמונה שפק"מ פלוס עדיף על פני פק"מ. בנוסף רכש המבקש ניירות ערך שונים וביניהם מניות ישראליות, מניות של חברה הנסחרת בבורסה זרה, קרנות נאמנות ותעודות סל.

בתחילה הפקיד המבקש בפק"מ פלוס סך של 20,000 ₪ ולאחר מספר ימים משנמלך בדעתו בקשר לתכניות השקעה אחרות הפקיד בפק"מ פלוס סכום נוסף של 6,300 ₪. בהמשך, לאחר שמכר ני"ע רכש המבקש פק"מ פלוס נוסף בסך 10,000 ₪.

העתק דו"ח פירוט פקדונות מצ"ב כנספח "ד" לתצהיר התומך בבקשה זו.

9. לקראת סוף חודש יוני 2007, כאשר מכר המבקש את רוב ניירות הערך שהחזיק רכש, כאמור לעיל, פקדון שקלי. בתחילה התלבט המבקש בין פקדון בריבית קבועה (פק"מ) ובין פקדון בריבית משתנה (פר"מ) אולם אז התברר למבקש כי קיים גם פקדון מסוג "ברירה" המבטיח ריבית בשיעור הריבית המשולמת בפק"מ או בפר"מ – הגבוה מבין

השניים. המבקש בחר להפקיד חצי מן הסכום שהיה זמין לו באותה עת בפקדון מסוג "ברירה".

העתק דף הסבר מאתר האינטרנט של הבנק בקשר עם פקדון "ברירה" מצ"ב כנספח "ה" לתצהיר התומך בבקשה זו.

10. במהלך חודש יולי 2007 גילה המבקש בדרך מקרה כי בגין הקצאת אשראי חוייב בסך של 4 ₪ ביחס לחודש מאי 2007 וזאת למרות שביקש וקיבל את מסגרת האשראי לכל המוקדם ביום 6 מאי 2007. המבקש בדק את המסמכים עליהם חתם בקשר להקצאת מסגרת האשראי (נספח "ב") וגילה כי מצוין בהם כי עמלת הקצאת האשראי נגבית עבור חודש "או חלק ממנו".

למותר לציין, כפי שיפורט בהרחבה בהמשך, כי מדובר בתנאי מקפח ובלתי סביר בחוזה אחיד אולם מעבר לכך, גילוי זה הביא את המבקש לבדוק את דרכי התנהלותו של הבנק בקשר לפעולות השונות שבוצעו בחשבון, עמלות שנגבו ממנו וריביות שבהן זוכה.

11. ראשית בדק המבקש את דמי הניהול שנגבו ממנו וגילה שבתחילת חודש מאי 2007 נגבה ממנו, בגין החודש הקודם (אפריל), סכום השווה לדמי ניהול חשבון עו"ש בגין חודש שלם למרות שחשבון העו"ש נפתח למעשה רק ביום 20 לאפריל (ראה נספח "א").

יודגש כי בזמן אמת גילה המבקש כי נגבו ממנו דמי ניהול חודשיים בסך של 38 ₪ ואז פנה לסניף וביקש לעבור למסלול של דמי הניהול המינימאליים. באותה עת לא שם המבקש לב לכך שלמעשה נגבו ממנו דמי ניהול עבור חודש מלא למרות שהחשבון היה פתוח רק 11 ימים.

12. המבקש בדק את שיעורי הריבית שבהם זוכו הפקדונות שנרכשו על ידו וגילה כי הבנק נהג בהם כפקדונות נפרדים למרות שהיו פקדונות מאותו סוג ושהתנהלו בחשבון באותה תקופה.

יצוין ויודגש כי ביחס לפקדונות שקליים ישנו מדרגות ריבית התלויות בסכום הפקדון כאשר פקדון בסך של עד 24,999 ₪ זכה בתקופה הרלוונטית ביחס לפקדונות לתקופה של עד 88 יום לריבית בדרגה הנמוכה ביותר שהיתה 0.1% לשנה ואילו פקדון בסכום 25,000 ₪ ועד 49,999 ₪ זכה לשיעור ריבית של 0.2%.

העתקי טבלאות הריבית בתוקף מיום 5 יולי 2007 כפי שהופיעו באתר האינטרנט של הבנק ביום 17 אוגוסט 2007 (ללא שינוי ביחס לחודש יוני 2007) מצ"ב כנספח "ו" לתצהיר התומך בבקשה זו.

המבקש סבר כי, כפי שנהוג ומקובל, כפי שאף הוגן והגיוני ואף כפי שהורגל בבנק האחר בו ניהל את ענייניו הכספיים שהוא בנק דיסקונט לישראל בע"מ, יאחד הבנק איחוד רעיוני את הפקדונות ויזכה את הלקוח בריבית בהתאם.

מאחר והמבקש החזיק באותה תקופה שלושה פקדונות פק"מ פלוס בסכום מצטבר של כ- 36,000 ₪ היה על הבנק לזכות את המבקש ביחס לכל הסכום בריבית המגיעה לפקדון במדרגה הגבוהה (מעל 25,000 ₪) ולא להתייחס באופן ציני לשני סכומים נפרדים שהגם שיחד סכומם עולה על 25,000 ₪, כל אחד מהם לחוד נמוך מ- 25,000 ₪.

13. המבקש גילה עוד כי למעשה כל הפקדונות – פק"מ, פרי"מ או ברירה – נושאים אותה תשואה בדיוק ולכן הצגת מגוון סוגי פקדונות, לכאורה, היתה הצגת דברים מטעה שהטעתה אותו בפועל לחשוב שיש לו אפשרות בחירה ושיש לבחירה זו משמעות כלשהיא.

לא זו אף זו, הפקדון מסוג "ברירה" שבו בחר מאחר והיה אמור להבטיח את התשואה הגבוהה מבין אלה שיקבלו מחזיקי פקדונות פק"מ ופרי"מ הוא מוצר חסר כל תועלת ותכלית שכן אם התשואה בכל הפקדונות זהה מה טעם יש לבחור בפקדון המקנה את התשואה הגבוהה ביותר לכאורה. אילו היה יודע המבקש שאין כל משמעות לפקדון

ברירה לא היה מפקיד את הסכום שהפקיד בפקדון ברירה אלא באפיק אחר (ני"ע, קרנות נאמנות, תעודות סל וכו' ...).

זאת ועוד, המבקש גילה כי כאשר נגיד בנק ישראל מעדכן את הריבית במשק מעלה הבנק בהתאם את ריבית הפריים דבר שאמור להשליך הן על ריבית חובה או הסכמי הלוואה צמודים לריבית הפריים והן על פקדונות המניבים ריבית הנגזרת מריבית הפריים דוגמת הפר"מ או "ברירה". בפועל עדכן הבנק את ריבית החובה כלפי מעלה במלוא העלאת הריבית שעליה הכריז בנק ישראל בסוף חודש יולי 2007 אך ביחס לפקדונות, למרות שלא ניתנה ע"י הבנק הודעה על כך, כמתחייב, שהמרווח מריבית הפריים יגדל, הועלתה ריבית הזכות בשיעור הנמוך משיעור עליית ריבית הפריים. בכך כמובן הפחית הבנק את ריבית הזכות המשולמת ללקוחות.

לשם המחשה: ריבית הפר"מ (כולל הטבת אינטרנט בסך 1%) לפקדון עד 24,999 ₪ לתקופה של עד 27 יום הינה, מאז 5.7.07 לפחות, פריים בניכוי 3.90% (Prime - 3.90%) אולם בפועל הריבית המשולמת ע"י הבנק היא פריים בניכוי 3.95% (Prime - 3.95%), כולל אותה הטבה.

14. המבקש העמיק את בדיקתו. לאחר שמכר המבקש את פקדונות הפק"מ פלוס גילה כי למעשה פקדונות הפק"מ פלוס לא זיכו אותו בריבית דריבית. המבקש גילה להפתעתו שאילו היה רוכש פקדונות פק"מ היה זוכה באותה תקופה בדיוק ובהשקעת אותו סכום בדיוק בריבית גבוהה יותר שכן היה מקבל ריבית דריבית.

יצוין כי יתרון זה של הפק"מ/פר"מ על פני הפק"מ/פר"מ פלוס נכון תמיד – בכל תקופה של החזקת הפקדון ובכל סכום ועבור כל לקוח.

15. כאמור לעיל, במהלך חודש יוני 2007 מכר המבקש את רוב ניירות הערך שהוחזקו על ידו. המבקש החזיק בשמונה ניירות ערך שונים, מכר שישה מהם והמשיך להחזיק בשניים. בגין כל אחד מששת ניירות הערך שמכר המבקש גבה הבנק דמי ניהול במועד המכירה. בסה"כ גבה הבנק במהלך חודש יוני 2007 בגין ששת ניירות הערך הנ"ל דמי ניהול בסך כולל של 25.77 ₪.

העתק פירוט תיק האחזקות והעתקי פירוט העסקאות כולל התייחסות לדמי הניהול שנגבו בעת המכירות, מצ"ב כנספחים "ז" ו- "ח" עד "ט" בהתאמה לתצהיר התומך בבקשה זו.

בתחילת חודש יולי 2007, עם סיום הרבעון, גבה הבנק בגין שני ניירות הערך שנתרו בפקדון ניירות הערך של המבקש דמי ניהול. שווי האחזקה של המבקש בסוף הרבעון הראשון בניירות הערך שהיו באחזקתו, מניות גזית גלוב ומניות בגיר היה 6,914 ₪ ו- 5,882 ₪ בהתאמה. לפיכך היה אמור להיות המבקש מחוייב בגין ניירות ערך אלה בדמי ניהול בסך 5.74 ₪ ו- 5.5 ₪ (מינימום) בהתאמה ובסה"כ בסך של 11.24 ₪. למרות האמור לעיל הפעיל הבנק את תעריף המינימום לדמי ניהול תיק ניירות ערך לרבעון שעמד על סך של 30 ₪ וגבה מן המבקש סכום זה.

דא עקא והבנק התעלם מן העובדה שבאותו רבעון כבר גבה הבנק דמי ניהול בסכום של 25.77 ₪ כך שכל שהיה זכאי לו הוא להשלים את דמי הניהול לתעריף המינימום כאשר כמובן שהיה זכאי לגבות בגין כל נייר ערך את המינימום של 5.50 ₪. כפי שראינו לעיל היה הבנק זכאי לגבות 11.24 ₪ בלבד. להסרת ספק אם היה הבנק גובה את אותם 11.24 ₪ היה גובה בסך הכל 37.01 ₪ קרי: מעל סכום המינימום לתיק ני"ע שקבע הבנק לעצמו.

העתק הודעת הבנק על גביית דמי הניהול בסוף הרבעון בסך כולל של 30 ₪ מצ"ב כנספח "ט" לתצהיר התומך בבקשה זו.

16. לבסוף, המבקש גילה כי כאשר מכר את ני"ע הזר ורכש, תוך שימוש בתמורת המכירה, פק"מ ארעה "תקלה" בחשבונו. התברר למבקש בדיעבד כי חשבונו נכנס ליתרת חובה. כאשר בירר המבקש מדוע ולמה הסתבר לו שחשבונו זוכה בתמורת המכירה עם ערך של שלושה ימים מאוחר יותר.

במילים אחרות, הסכום שהיה לכאורה קיים בחשבונו היה סכום וירטואלי בלבד למשך שלושה ימים שבמהלכם נכנס חשבונו ליתרת חובה.

העתק דף חשבון שהופק ע"י המבקש ביום 25.6.06, לאחר שבוצעה מכירת ני"ע הזר ושוו מצויין כי יום הערך לזיכוי הוא 28.6.06 מצ"ב כנספח "י" לתצהיר התומך בבקשה זו.

הנזקים למבקש ולחברי הקבוצה

17. הנזק הכולל למבקש מסתכם בסך של 52.72 ₪ לפי הפירוט שלהלן:

א. בגין חודש אפריל 2007 היה על הבנק לגבות מהמבקש דמי ניהול חשבון באופן יחסי לימים שבהם היה החשבון פתוח מיום 20 אפריל ועד ליום 30 אפריל (11 ימים). ובסה"כ לגבות 13.93 ₪ (38 ₪ X 0.36%). בפועל גבה הבנק 38 ₪ ולפיכך גבה ביתר סך של 24.07 ₪.

העתק הודעת הבנק על גביית דמי הניהול החודשיים מצ"ב כנספח "יא" לתצהיר התומך בבקשה זו.

ב. בגין חודש מאי 2007 היה על הבנק לגבות מהמבקש עמלת הקצאת אשראי באופן יחסי למספר הימים בחודש שבהם היתה קיימת בחשבון מסגרת אשראי דהיינו מיום 6 מאי ועד ליום 31 מאי (26 ימים) ובסה"כ לגבות 3.35 ₪ (4 ₪ X 0.84%). בפועל גבה הבנק 4 ₪ ולפיכך גבה ביתר סך של 0.65 ₪.

העתק מהודעת הבנק בקשר לגביית עמלת הקצאת האשראי ביחס לחודש מאי 2007 מצ"ב כנספח "יב" לתצהיר התומך בבקשה זו.

ג. בגין הפקדונות השקליים (פק"מ +) היה על הבנק לזכות את המבקש בריבית עבור פקדון בסך כולל של 36,000 ₪ (ראה נספח "ד") קרי: לפי המדרגה של מעל 25,000 ₪ שהיא גבוהה יותר מן הריבית במדרגה הראשונה ב- 0.1%. מאחר והפקדונות בסך כולל של 36,000 ₪ הוחזקו במהלך 14 ימים (מ- 25.6 עד 8.7) ההפסד שנגרם למבקש הוא 1.38 ₪ (36,000 X 0.1% X 0.14%).

ד. המבקש החזיק בפקדון מסוג ברירה במשך 49 ימים (מיום 25.6 ועד 13.8). אילו היה יודע שאין כל משמעות לפקדון מסוג ברירה לא היה משקיע כלל במסלול השקלי אלא במסלול אחר. להערכת המבקש התשואה שהיה משיג היתה גדולה ב- 10% לפחות. מאחר ופקדון הברירה נשא ריבית של 1.1% והיה בסך של 10,000 ₪ ש"ח הנזק שנגרם למבקש הוא 0.11% (1.1% X 10%) ובשקלים 1.48 ₪ (10,000 X 0.11% X 0.14%).

לא זו אף זו, מאחר והבנק לא שילם את הריבית הנכונה בגין פקדונות פר"מ אלא ריבית נמוכה יותר ב- 0.05% (היות והגדיל את מרווח הריבית מהפריים - ראה בסעיף 13 לעיל) נגרם למבקש נזק נוסף של 0.67 ₪ (10,000 X 0.05% X 0.14%). סך כל הנזק למבקש בקשר עם פקדון הברירה הוא 2.15 ₪.

העתק הודעת הבנק על העלאת ריבית הפריים והעתק פירוט פקדונות בו מצויין שהריבית היא Prime - 3.95 (באבחנה מטבלת הריבית נספח "ד" ששם מצויין שהריבית היא Prime - 3.90) מצ"ב כנספחים "יג" ו- "יד" בהתאמה לתצהיר התומך בבקשה זו.

ה. אילו היה המבקש יודע שפקדון פק"מ עדיף תמיד על פק"מ פלוס לא היה רוכש פק"מ פלוס. ניקח לדוגמה את אחד הפקדונות פק"מ פלוס שהחזיק המבקש שהיה על סך 20,000 ₪ וביחס לתקופה 6.6.07 עד 11.7.07. התשואה שקיבל המבקש בפקדון זה היתה 24.93 ₪. באותה תקופה וביחס לאותו סכום היה פקדון פק"מ מניב תשואה של 24.94 ₪ ולפיכך נזקו של המבקש היה אגורה אחת. אילו היה הסכום הנ"ל מוחזק במשך שנה באותה ריבית היה ההפרש בין שני המסלולים 1.19 ₪. אילו היה שיעור הריבית 2.1% היה ההפסד 4.35 ₪ ואילו היה

שיעור הריבית 3.1% היה ההפסד מגיע ל-9.5%. חישוב הרווח בשני המסלולים מפורט בגליון החישוב המצורף כנספח "טו" לתצהיר התומך בבקשה זו.

1. דמי ניהול ני"ע שנגבו מן המבקש במהלך הרבעון היו בסך של 25.77 ₪ ולפיכך לכל היותר היה יכול הבנק בסוף הרבעון לגבות השלמה לתעריף המינימום בגין פקדון ני"ע בסך 30 ₪ (קרי: 4.23 ₪), או, כפי שראינו בסעיף 15 לעיל, 11.24 ₪. בפועל גבה הבנק בסוף הרבעון 30 ₪ ולפיכך גבה ביתר סך של 18.76 ₪.

2. מן המבקש נמנע הסכום לו היה זכאי מאחר והבנק יחס לתמורת מכירת ני"ע הזר ערך של שלושה ימים מאוחר יותר. משמעות מהלך זה היא שהבנק "החזיק" למעשה בכספו של המבקש במשך אותם שלושה ימים ובגין כך זכאי המבקש לתשואה.

הריבית השיקלית שנקבעה ע"י אגף החשב הכללי היא בשעור של 5.9% לשנה. מאחר והבנק החזיק בסך של 11,759 ₪ במשך 3 ימים (ראה נספח "י") הריבית המגיעה למבקש בשל כך היא 5.70 ₪ (11,759 X 5.9% X 3 : 365).

ח. סך כל הנזק שנגרם למבקש הוא 52.72 ₪ וזה סכום תביעתו האישית.

18. הנזק שנגרם לחברי הקבוצה מסתכם להערכת המבקש בסך נומינלי של 208,850,000 ₪ לפי הפירוט שלהלן:

א. להערכת המבקש, דמי ניהול חשבון הם במוצע 25 ₪ לחודש. בשנה נפתחים כ- 100,000 חשבונות בנק אצל המשיב כאשר סטטיסטית פתיחת החשבון מתבצעת באמצע החודש ולכן הנזק הממוצע לחשבון הוא 12.5 ₪ (מחצית דמי הניהול).

לפיכך בכל שנה הנזק לחברי הקבוצה הוא 1,250,500 ₪ (100,000 X 12.5) ובשבע השנים האחרונות 8,750,000 ₪

ב. להערכת המבקש, בעקבות רפורמות של בנק ישראל בכ- 800,000 חשבונות, פרטיים ועסקיים, הוקצתה בשנים האחרונות מסגרת אשראי (בין אם עקב פתיחת חשבון או הקצאה של מסגרת אשראי בחשבון קיים). סטטיסטית ההקצאה בוצעה באמצע החודש ולפיכך הנזק בכל חשבון הוא מחצית מן הסכום החודשי. עד תחילת שנת 2007 היתה העמלה 2 ₪ לחודש ומאז היא עומדת על 4 ₪ לחודש. בחלק מן החשבונות נקבעת העמלה כאחוז מגובה האשראי. בממוצע, במהלך התקופות הרלבנטיות עמלת הקצאת האשראי היא 2.5 ₪ לחודש. הנזק לכל חשבון הוא 1.25 ₪ (50%) והנזק המצטבר הוא 1,000,000 ₪ (800,000 X 1.25).

ג. על פי טבלת הריבית של הבנק פערי הריבית בין המדרגות השונות נעים בין 0.1% לשנה ל- 0.2% לשנה בין מדרגה למדרגה. מאחר ולעיתים אי-אחוד הפקדונות גורם אף להפסד של שתי מדרגות יניח המבקש שההפסד הממוצע הוא 0.15% לשנה.

על פי הדו"חות הכספיים של הבנק בכל רגע נתון מחזיק הבנק "פקדונות הציבור" בסך של כ- 210 מליארד ₪. להערכת המבקש מתוך סכום זה מהווים הפקדונות (פק"מ, פר"מ, פצ"מ ופקדונות מט"ח וכו'...) כ- 30% קרי: כ- 60 מליארד ₪.

העתק העמוד הרלבנטי מן הדו"חות הכספיים מצ"ב כנספח "טז" לתצהיר התומך בבקשה זו.

להערכת המבקש 10% מן הפקדונות מוחזקים במספר פקדונות בחשבון אחד כאשר סכומם הכולל גבוה ממדרגת הריבית של כל אחד מן הפקדונות לבדו.

לפיכך הנזק השנתי המצטבר 9,000,000 ₪ (60,000,000 X 0.15% X 10%) ובשבע השנים האחרונות 63,000,000 ₪.

- ד. כאמור בסעיף 17 (ד) לעיל הנזק בקשר לפקדון ברירה הוא בשיעור של 0.16% לשנה (0.11% + 0.05%). בהנחה שאי עדכון מקדם הפריים היא תופעה המתרחשת במשך 10% מן הזמן שיעור הנזק האמיתי הוא 0.115%.
- להערכת המבקש 10% לפחות מ- 60 מיליארד השקלים בפקדונות שקליים הוחזקו בפקדון ברירה ולפיכך נגרם לציבור מדי שנה נזק בסך של 6,900,000 ₪ (6,000,000,000 X 0.115% ₪) ובשבע השנים האחרונות 48,300,000 ₪.
- ה. כאמור לעיל, בכל רגע נתון מחזיק הבנק בפקדונות בסך כולל של 60,000,000,000 ₪. להערכת המבקש בשליש מן המקרים לפחות, 20,000,000,000 ₪, בחרו הלקוחות בפקדונות מסוג "פלוס". להערכת המבקש כל פקדון הוחזק במוצא לתקופה של 30 יום.
- להערכת המבקש שיעור הריבית הממוצע לפקדון היה בשנים האחרונות 2% לשנה ומאחר והפקדון הממוצע מתחדש 12 פעמים בשנה הרי שפקדון שזוכה לריבית דריבית מקבל 2.018% (הריבית החודשית (12 : 2%) המתרבה מדי חודש).
- מכאן שההפרש בין שני המסלולים הוא 0.018% לשנה השווה ל- 3,600,000 ₪ (20,000,000,000 X 0.018% ₪) ובשבע השנים האחרונות 25,200,000 ₪.
- ו. להערכת המבקש כ- 40% מלקוחות הבנק מנהלים תיק ניירות ערך. מאחר ומדובר בכמליון לקוחות הרי שישנם 400,000 לקוחות המנהלים תיק ניירות ערך.
- פקדון ניירות ערך בשווי של מתחת ל- 22,000 ₪ מחויב תמיד בדמי ניהול פקדון ניירות ערך מינימאליים (29.7 ₪ = 22,000 ₪ X 0.135%) זאת בהנחה שהוחזקו ניירות ערך בשווי זה במהלך רבעון שלם. לקוח שהחזיק ניירות ערך בשווי של 44,000 ₪ במהלך חצי רבעון ישלם גם הוא את דמי ניהול המינימאליים וכיוצא בזה.
- להערכת המבקש 20% מלקוחות הבנק מוכרים ניירות ערך במהלך הרבעון אך ממשיכים להחזיק ניירות ערך בשווי הגורר חיוב בדמי ניהול מינימאליים עד לסוף הרבעון. להערכת המבקש הנזק הממוצע לכל אחד מלקוחות אלה הוא 15 ₪ (מחצית מדמי הניהול המינימאליים).
- לפיכך ל- 80,000 איש (20% X 400,000) נגרם נזק של 1,200,000 ₪ מדי רבעון (80,000 X 15 ₪) שהם 4,800,000 ₪ לשנה ו- 33,600,000 ₪ בשבע השנים האחרונות.
- ז. להערכת המבקש המחזור היומי הממוצע של מסחר בני"ע זרים הוא 300,000,000 ₪ כאשר על פי נתונים סטטיסטיים של הבורסה לניירות ערך כ- 60% ממחזורי המסחר מנוהלים ע"י הבנקים. מאחר ולהערכת המבקש מחזיק המשיב בכ- 1/3 מענף הבנקאות מתנהל אצלו מחזור יומי של מסחר בני"ע זרים בהיקף של 60,000,000 ₪ (300,000,000 X 60% X 1/3). אותם 60,000,000 ₪ הנובעים מדי יום ממכירת ני"ע זרים אינם מוקנים ללקוחות אשר מכרו את אותם ני"ע אלא רק לאחר שלושה ימים ולכן נמנעת מאותם לקוחות האפשרות לקבלת תשואה על אותו סכום.
- כאמור לעיל הריבית השקלית שנקבעה ע"י החשב הכללי היא 5.9% לשנה ולפיכך ההפסד לציבור מדי יום מסתכם בכ- 29,000 ₪ (60,000,000 X 5.9% X 3 : 365)
- מאחר ובשנה ישנם כ- 250 ימי מסחר הנזק מדי שנה מצטבר ל- 7,250,000 ₪ (250 X 29,000). המסחר בני"ע זרים ע"י תושבי ישראל מקובל ונפוץ מזה כארבע שנים ולפיכך הנזק באותן ארבע שנים מסתכם ב- 29,000,000 ₪.
- ח. סך כל הנזק לחברי הקבוצה מסתכם ב- 208,850,000 ₪.

טענות המבקש

19. המבקש יטען כי הבנק אינו רשאי לפעול כפי שהוא פועל כמתואר לעיל.
20. המבקש יטען כי הבנק אינו רשאי לגבות דמי ניהול חודשיים ו/או עמלת הקצאת אשראי בגין כל החודש במקרה בו החשבון נפתח או מסגרת האשראי מוקצית במהלך החודש.
- המבקש יטען כי הבנק אינו רשאי להתעלם מכך שסכומם של הפקדונות בחשבון עולה על גובה המדרגה המזכה בריבית גבוהה יותר. המבקש יטען כי הבנק אינו רשאי להציג את הפקדונות מסוג פלוס כעדיפים למרות שההיפך הוא הנכון. המבקש יטען כי הבנק אינו רשאי להתעלם מדמי הניהול בגין ניירות ערך שנגבו במהלך הרבעון ולגבות את מלוא דמי הניהול המינימאליים בסוף הרבעון. המבקש יטען כי הבנק חייב להעביר ללקוח בפועל את תמורת מכירת ניירות הערך הזרים מייד עם ביצוע המכירה ולא בערך של שלושה ימים מאוחר יותר.

דמי ניהול חשבון עו"ש ועמלת הקצאת אשראי

21. המבקש יטען כי בגין ניהול החשבון זכאי הבנק לגבות סכום מסויים לכל חודש ואם נפתח החשבון במהלך החודש עליו לגבות את דמי הניהול באופן יחסי.
- למותר לציין כי בתעריפון הבנק מצויין במפורש סכום מסויים לכל חודש וגם מכאן ברור שאם נוהל החשבון במשך חלק מן החודש בלבד אין לגבות את מלוא דמי הניהול.
22. המבקש יטען כי העובדה שבטופס בקשת הקצאת האשראי מצויין כי הסכום שנגבה כעמלה חודשית נגבה עבור "חודש או חלק ממנו" אינה מעלה ואינה מורידה.
- המבקש יטען כי מדובר בתנאי מקפח בחוזה אחיד. המבקש יטען כי הבנק דורש מלקוחותיו כתנאי שאין בלתו לקבל מסגרת אשראי ואינו מאפשר כל חריגה, היא גובהה אשר יהא, ללא שתהיה קיימת בחשבון מסגרת אשראי. משמעות הדבר היא שהלקוח נאלץ "לקבל" כל תכתיב אולם ברור שאין המדובר בהסכמה אלא שזהו ניצול ציני של מצוקת הלקוח.
- יצויין עוד כי בתעריפון הבנק אין כל התייחסות לענין זה אלא מצוין פשוט סכום לחודש. המבקש יטען כי הצגת התעריפון באופן זה מחד והתנהגות בפועל באופן שונה מאידך משמעותם הטעיית הלקוח ע"י הבנק.
- העתק העמוד הרלבנטי מן התעריפון מצ"ב כנספח "יז" לתצהיר התומך בבקשה זו.
23. המבקש יטען כי לפי חוזר המפקח על הבנקים ניהול בנקאי תקין (5)(1/02) ע' 2-415 סעיף ז' כאשר נגבית עמלה מראש והשירות בגינה הופסק, לרבות דמי ניהול, יש להחזיר ללקוח את העמלה באופן יחסי ולפי בסיס יומי.
- העתק העמוד הרלבנטי מחוזר המפקח מצ"ב כנספח "יח" לתצהיר התומך בבקשה זו.
- המבקש יטען כי המקרה בו עסקינן זהה ואף חמור יותר מן המקרה של גביית עמלה מראש והפסקת השרות לפני תום התקופה. המבקש יטען כי אם יש להחזיר את העמלה כאשר השרות הופסק קל וחומר שיש להימנע מלגבות עמלה עבור תקופה בה לא ניתן עדיין השרות. למותר לציין כי קל הרבה יותר לגבות בדיוק את הסכום המגיע (כאשר הגבייה מתבצעת בדיעבד כפי שקורה ביחס לדמי הניהול) מאשר להחזיר כאשר הגבייה מתבצעת מראש.
24. המבקש יטען עוד כי עמלת הקצאת האשראי נגבית בעיקר מאחר ועל הבנק לשריין אשראי עבור הלקוח ממקורותיו של הבנק. ברור שכאשר הלקוח לא ביקש ולא קיבל מסגרת אשראי לא שריין הבנק דבר ממקורותיו.

ליקויים בקשר לפקדונות

25. המבקש יטען כי לבנק ישנה שליטה וידיעה מוחלטת על הנעשה בחשבוננו של כל לקוח וידוע לבנק מה סכומם הכולל של הפקדונות המצויים בחשבון. על הבנק לבצע איחוד רעיוני של הפקדונות ולזכות את הלקוח בריבית לפי מדרגת הריבית המתאימה לסך הכולל המוחזק בפקדונות ע"י הלקוח. התנהגות הבנק אינה מהווה מילוי של חובת הנאמנות שלו ללקוחותיו ואינה עולה בקנה אחד עם החובה להציג באופן נכון את כדאיות העסקה.
26. המבקש יטען כי התעלמות מכך שישנם מספר פקדונות בחשבון באותה תקופה היא עצימת עיניים צינית של הבנק ואינה הוגנת. המבקש יטען כי אין מדובר ב"המצאה" של המבקש עצמו – בנק דיסקונט לישראל בע"מ, שם מנהל המבקש חשבון אחר, נוהג לבצע איחוד רעיוני שכזה ולזכות את הלקוח בריבית לפי מדרגת הסך הכולל של הפקדונות.
27. המבקש יטען עוד כי מבחינת הבנק ההבדל בין מצב בו הלקוח מחזיק בשני פקדונות קטנים או בפקדון אחד גדול הוא הבדל טכני בלבד. המבקש יטען כי אין כל סיבה שלקוח המחזיק פקדון בן 60,000 ₪ לדוגמא יופלה לטובה ביחס ללקוח המחזיק שני פקדונות של 30,000 ₪ כל אחד.
28. המבקש יטען עוד כי איחוד בפועל של הפקדונות דורש מן הלקוח התעסקות של ממש בענין, לרבות המרת הפקדון לפקדון יומי או מכירתו והותרתו בעו"ש עד למועד ההתחדשות של הפקדון האחר. לא זו אף זו, עד לפני כשנתיים היו פעולות אלה כרוכות גם בעמלות שורה.
29. המבקש יטען עוד כי מבדיקה שערך עולה כי בפקדונות מסוג פר"י נוהג הבנק בדיוק באופן זה ומבצע איחוד רעיוני של כל פקדונות הפר"י. הדבר מוכיח כמובן כי הדבר אפשרי ואין כל סיבה שלא לנהוג כך לגבי פקדונות תקופתיים.
30. המבקש יטען כי כל אדם סביר אשר יוצגו לו שני מוצרים בשמות זהים כאשר לאחד מהם מוסף התואר "פלוס" יבין כי מדובר במוצר משופר ועדיף על פני המוצר שאינו מתואר כ"פלוס". המבקש יטען כי מדובר במקרה ברור של הטעייה אשר בפועל גרמה לו ולכל שאר רוכשי הפק"מ/פר"מ פלוס לרכוש פקדון זה.
31. המבקש יטען כי הפק"מ/פר"מ פלוס לא רק שאינם טובים יותר מפק"מ/פר"מ בהתאמה אלא שהם אף נחותים מהם וזאת באופן קבוע ולא בתקופה מסויימת בלבד.
- כאמור לעיל מכל ההיבטים זהים שני סוגי הפקדונות למעט מהיבט אחד והוא שפק"מ/פר"מ מקנה ריבית דריבית בניגוד לפק"מ/פר"מ פלוס.
- יודגש כי מן ההיבטים של נקודות יציאה/התחדשות, שיעור הריבית, מועדי שינוי שיעור הריבית, תקופת ההפקדה, מדרגות הריבית, סכום מינימלי להפקדה ו/או כל היבט אחר זהים הפק"מ/פר"מ והפק"מ/פר"מ פלוס. ההבדל היחיד כאמור הוא שבפק"מ/פר"מ מתחדש הפקדון מדי תקופה מסויימת ואז מקבל הלקוח את הריבית בתקופה החדשה ביחס לקרן ולריבית שנצברה עליה קרי: מקבל ריבית דריבית. בפק"מ/פר"מ פלוס, לעומת זאת, ישנה תקופת הפקדה עם תחנות יציאה והריבית מצטברת באופן שוטף כל עוד לא ניצל הלקוח את תחנות היציאה קרי: לא משולמת ריבית דריבית.
32. המבקש יטען עוד כי הבנק מגדיל לעשות ומציב את הפק"מ/פר"מ פלוס בחזית תוך הסתרה כמעט של הפק"מ/פר"מ. באתר האינטרנט של הבנק מופיעים על המסך רק המוצרים פק"מ פלוס ופר"מ פלוס. על מנת לרכוש פק"מ או פר"מ ועל מנת להבין שקיימים מוצרים כאלה יש לעבור באופן יזום למסך הבא.
- תצלום של המסך הנגלה לעיני הלקוח מצ"ב כנספח "ייט" לתצהיר התומך בבקשה זו.
33. המבקש יטען כי על הבנק לגלות ללקוחותיו גילוי נאות של כל פרטי המוצר שהוא מציע להם ואף לגלות כל פרט מהותי ובכלל זה התשואה שניתן להפיק מן השירות (ראה סעיף

33) לחוק הבנקאות (שרות ללקוח) תשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות"). הצגת המוצר הנחות כמוצר "פלוס" אינה עולה בקנה אחד עם חובה זו.

34. המבקש יטען כי הצגת תנאי מפורש לפיו פקדון ברירה נהנה מהריבית הגבוהה מבין האפשרויות האחרות בעוד שהן כולן זהות מהווה הטעייה של ממש ואף הפרה של ההסכם עם הלקוח. למותר לציין שהתנהגות זו אינה עולה בקנה אחד עם הוראות חוקי הבנקאות.

יודגש כי בהסכם פתיחת החשבון מצוין כי ריבית ברירה היא הסכום הגבוה שמתקבל מבין שני חישובי ריבית נפרדים בלתי תלויים זה בזה.

אי עדכון המרווח מריבית הפריים כמתואר לעיל מהווה גם הוא הטעייה והפרת ההסכם ואף עשיית עושר ולא במשפט.

ליקויים בקשר לני"ע

35. המבקש יטען כי על פי תעריפון הבנק ישנו סכום רבעוני מינימאלי הנגבה כדמי ניהול בגין כל ני"ע (כיום 5.5 ₪) וכן סכום רבעוני מינימאלי מסויים אשר משולם בגין תיק ניירות הערך בכללותו. דמי הניהול נגבים לכל המאוחר בתחילת הרבעון הבא ובתקופה שבסמוך טרם הגשת תביעה זו עמד הסכום המינימאלי לתיק ני"ע על 30 ₪.

המשמעות של סכום רבעוני מינימאלי לתיק ני"ע היא שבגין החזקת ניירות הערך במהלך הרבעון יהיה הבנק זכאי לגבות, במהלך הרבעון או בסופו, לפחות את הסכום המינימאלי. **אין משמעות הדבר** שהבנק זכאי לגבות **בכל מקרה** בסוף הרבעון את הסכום המינימאלי.

36. המבקש יטען כי בתעריפון הבנק מצויין בפשטות "מינימום לפקדון" וכי מועד הגבייה יהיה "בתחילת כל רבעון עבור רבעון קודם".

המבקש יטען כי אין כל אפשרות לפרש את התעריפון כמקנה לבנק זכות לכאורה (דבר המוכחש), לגבות בתחילת הרבעון, ביחס לרבעון הקודם, דמי ניהול מינימאליים בהתעלם מדמי הניהול שנגבו במהלך הרבעון.

העתק העמוד הרלבנטי מן התעריפון מצ"ב כנספח "כ" לתצהיר התומך בבקשה זו.

יודגש כי דמי הניהול בגין כל ני"ע נגבים בעת המכירה של ני"ע ביחס לאותו ני"ע במועד המכירה.

37. המבקש יטען כי המצב היחיד שבו זכאי הבנק לגבות לאחר סוף הרבעון דמי ניהול מינימאליים הוא מצב בו במהלך הרבעון לא נגבו כלל דמי ניהול (מאחר ולא בוצעה כל מכירה של ני"ע במהלך הרבעון) או במצב בו סך כל דמי הניהול שנגבו בגין כל ני"ע שנמכרו במהלך הרבעון נמוך מסכום המינימום לפקדון – במקרה זה זכאי הבנק להשלמה של הסכום לסכום המינימום. הא ותו לא!

38. להמחשת האבסורד שבדרך התנהלותו של הבנק נביא כדוגמא מצב בו לקראת סוף הרבעון מוכר הלקוח ני"ע בשווי של מאות אלפי שקלים ומשלם בעת המכירה דמי ניהול בסך של 500 ₪, כאשר בתיק ניירות הערך שלו נותרת החזקה זניחה של ני"ע בשווי של 5,000 ₪ אשר בגינם הוא אמור לשלם 6.75 ₪. האם יתכן שאותו לקוח יחוייב ב- 30 ₪ לאחר ששילם כבר במהלך אותו רבעון 500 ₪?

39. המבקש יטען כי ברגע שהתקבל אישור על ביצוע בפועל של פקודת המכירה שנתן ביחס לני"ע הזרים על הבנק לזכות את חשבוננו של הלקוח מייד.

יודגש כי הבנק מזכה בפועל את חשבון הלקוח רק 3 ימים לאחר היום בו בוצעה בפועל בהצלחה מכירת ניירות הערך הזרים.

40. המבקש יטען כי למיטב ידיעתו לבנק ישנו ברוקר או סוכן ני"ע זרים קבוע כך שכל העסקאות המבוצעות ע"י לקוחות הבנק – הן קנייה והן מכירה של ני"ע זרים – לא

כרוכות כלל בהעברה בפועל של כספים מהארץ לחו"ל ולהפך אלא במערך התחשבות המתבצע בין הבנק ובין הברוקר/סוכן מעת לעת.

ברור לכן שאין כל סיבה להחזיק בכספו של הלקוח למעט רצונו של הבנק להרוויח.

41. יודגש כי כאשר הבנק מחזיק בכספי הלקוח למשך שלושה ימי ערך הכוונה היא לימים שהם ימי עסקים גם בישראל וגם בארץ הזרה ולפיכך לעיתים מדובר אף בחמישה או שישה ימים.

כללי

42. משמעות דרך התנהלותו של המשיב היא הטעיית הלקוחות הן בשלב הטרם חוזי והן בשלב החוזי וכן ניצול לרעה של מעמדו של המשיב. הבנק מטעה את לקוחותיו שכן הוא מציג מצגים לפיהם יגבה דמי ניהול עבור התקופה בה נוהל החשבון, עמלת הקצאת האשראי עבור התקופה בה הוקצה אשראי ויזכה בריבית לפי גובה הסכום הכולל המופקד בחשבון. הבנק מטעה עוד בהציגו מצג שלפיו פקדון "פלוס" עדיף, בגבייתו דמי ניהול נ"ע מעל הסכום שהוא זכאי לגבות ובזיכוי חשבון הלקוח במועד מאוחר בשלושה ימים ממועד ביצוע העסקה.

התנהלות הבנק אינה עולה בקנה אחד, בלשון המעטה, עם הוראת סעיפים 3, 5 ו-5א לחוק הבנקאות או הכללים בדבר גילוי נאות שהותקנו על פיו. למותר לציין שהוראות אלה הן הוראות קוגנטיות (ראה סעיף 17 לחוק הבנקאות).

43. המבקש יטען בעיקר כי משמעות האמור היא התעשרות שלא כדין של המשיב על חשבונם של לקוחותיו ועשיית עושר ולא במשפט על ידי המשיב אשר חייב בחובת ההשבה של כל הסכומים שנגבו על ידו או שלא זוכו על ידו שלא כדין כאמור לעיל.

התנהלות הבנק מהווה גם הפרה של חובת תום הלב, הן החוזית והן הטרם חוזית. למותר לציין שמכוח מעמדו של הבנק מוטלת עליו חובת תום לב מוגברת.

התנהלות הבנק היא בנוסף ולכל הפחות רשלנית שכן הבנק גובה עמלות וריביות או משלם ריביות מבלי לבדוק את דרך חישובן ומבלי להקפיד על מילוי הכללים שנקבעו בחקיקה או על ידי המפקח על הבנקים ואף מבלי להקפיד על הכללים שקבע הבנק עצמו.

44. המבקש יטען כי הבנק מפר את הסכם פתיחת החשבון, תעריפון הבנק והסכם ניהול תיק ניירות הערך אשר מפנים לתעריפון הבנק. פעולת הבנק מהווה בנוסף לא רק הפרה של הוראות חוק הבנקאות אלא גם הפרה של נוהלי המפקח על הבנקים.

45. ככל שיעלה המשיב טענות המהוות הסתמכות על הוראות ההסכם בין הצדדים המתירות לכאורה למשיב לנהוג כפי שנהג יטען המבקש, בין היתר, את הטענות הבאות:

א. ההסכם הוא בגדר של חוזה אחיד כהגדרת מונח זה בחוק החוזים האחידים, תשמ"ג - 1982 (להלן: "חוק החוזים האחידים") והוא כולל תנאים מקפחים כהגדרת המונח בחוק החוזים האחידים וכך נקבע כבר על ידי בית הדין לחוזים אחידים.

ב. לאור האמור בס"ק א' לעיל כל תניה עליה יסתמך המשיב ואשר בית המשפט ימצא כי היא בחזקת תנאי מקפח, בטלה ו/או לא תקפה ו/או דינה להתבטל.

ג. אותן הוראות עליהן מנסה המשיב להסתמך הן בחזקת תניות הנוגדות את תקנת הציבור לפיכך הינן בטלות ו/או לא תקפות ו/או דינן להתבטל.

46. המבקש יטען כי האמור לעיל נכון גם לגבי כל שאר לקוחותיו של המשיב. לגבי המבקש, כמו גם לגבי כל אחד משאר לקוחותיו של המשיב לבדו, מהווה הפגיעה שנפגע פגיעה זעומה אולם לגבי המשיב מדובר בפגיעה אשר העשירה את קופתו שלא כדין במיליונים רבים של שקלים.

47. המבקש יטען כי האמור והמתואר לעיל מהווה פגיעה בזכויותיהם של חברי הקבוצה כבעלי חוזה, כלקוחות וכצרכנים ולאור מחדלו של המשיב לתקן את הפגיעה שפגע המשיב בזכויותיהם של חברי הקבוצה זכאים חברי הקבוצה שתהיה מיוצגת על ידי המבקש, לקבלת תשלום פיצוי מן המשיב וכן להוצאת צו עשה.

48. המבקש יטען כי כל עוד לא ינתן צו שיפוטי ימשיך הבנק לנהוג כפי שהוא נוהג כמתואר לעיל.

הסעדים המבוקשים

49. לאור האמור לעיל הסעד המגיע לכל אחד ואחד מחברי הקבוצה הוא החזר של דמי ניהול החשבון, עמלת הקצאת אשראי ודמי ניהול תיק ני"ע העודפים שנגבו ממנו שלא כדין, פיצוי על ההפסד שנגרם בשל אי יחוס ריבית לפקדונות לפי סכומם הכולל, אי מתן ריבית דריבית לפקדון מסוג פלוס ובהחזקת תמורת מכירת ני"ע הזרים למשך שלושה ימי ערך וכן צו עשה המורה למשיב לשנות את דרך פעולתו בכל ההיבטים המתוארים לעיל.

אישור התובענה כייצוגית

50. המבקש יטען כי הוא זכאי להגיש את תביעתו כנגד המשיב ואף זכאי לכך שתביעתו תוכר כתובענה ייצוגית בשם הקבוצה כהגדרתה לעיל. המבקש יטען כי תביעתו היא תביעה רצינית ובעלת סיכויי הצלחה סבירים ואף למעלה מכך. לעניין זה ראה האמור בעניין ת.א. (י"ם) 574/93 וינבלט נ' בורנשטיין (טרם פורסם - אסמכתא 1), ת.א. (ת"א) 417/94 דיצר ואח'י נ' טיבון ויל אחזקות בע"מ (טרם פורסם אסמכתא 2), ת.א. (ת"א) 1365/95 לוי נ' נסיונל חברה ישראלית לביטוח בע"מ (טרם פורסם אסמכתא 3), ת.א. (י"ם) 15/94 גבריל ואח'י נ' אליאנס חברה לצמיגים בע"מ (טרם פורסם אסמכתא 4) וכן ת.א. (ת"א) 2204/98 המועצה הישראלית לצרכנות ואח'י נ' החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ (טרם פורסם - אסמכתא 5).

51. המבקש יטען כי יש לו עילה אישית וכי עילתו משותפת לו ולכל חברי הקבוצה.

52. המבקש יטען כי כל טענה מטענותיו יש לראותה כאילו נטענה מפי כל אחד ואחד מחברי הקבוצה.

53. המבקש יטען כי הקבוצה כוללת למיטב ידיעתו מעל ל- 800,000 איש ואישה.

54. המבקש יטען כי גודלה של הקבוצה וכן הגדרת הקבוצה המחילה לגבי כל חברי הקבוצה מכנה משותף עובדתי ומשפטי מהווים, בין היתר, צידוק לאישורה של התביעה כתובענה ייצוגית. בעניין זה ראה האמור במאמרו של כב' השופט לויט "תביעה ייצוגית לפי חוק ניירות ערך" (אסמכתא 6).

55. המבקש יטען כי במהלך הדיון בתביעתו יזונו שאלות מהותיות עובדתיות משפטיות אשר הן משותפות לו ולכל חברי הקבוצה. המבקש יטען כי אין צורך כי כל השאלות תהיינה משותפות אלא שמספיק יסוד משותף כפי שמתקיים באופן מובהק בעניין הנדון. לעניין זה ראה האמור ברע"א 4556/94 רמי טצת נ' זילברשץ (אסמכתא 7), ת.א. (ת"א) 1134/95 שמש נ' רייכרט (טרם פורסם אסמכתא 8) ות.א. (ת"א) 19/92 זת נ' טבע (אסמכתא 9).

56. המבקש יטען עוד כי קיים סיכוי סביר כי השאלות העובדתיות והמשפטיות המהותיות תוכרענה לטובת הקבוצה.

57. המבקש יטען כי השאלות המהותיות של עובדה המשותפות למבקש ולשאר חברי הקבוצה הן אלה:

א. האם הבנק גובה דמי ניהול חשבון עו"ש חודשיים מלאים גם כאשר החשבון נפתח במהלך החודש?

- ב. האם הבנק גובה באותו אופן גם עמלת הקצאת אשראי?
- ג. האם הבנק מבצע איחוד רעיוני של פקדונות תקופתיים כך שאם סך כל הפקדונות גבוה ממדרגת הריבית הבאה תשולם הריבית הגבוהה יותר?
- ד. האם הבנק משלם לכל סוגי הפקדונות - פק"מ, פר"מ וברירה - את אותה ריבית? האם הבנק משלם את הריבית שהתחייב לה?
- ה. האם הבנק מציע ללקוחות פקדונות פלוס? האם פקדונות הפלוס נחותים מהפקדונות שאינם פקדונות פלוס? כיצד מוצגים שני סוגי הפקדונות ללקוחות?
- ו. האם כאשר הבנק גובה דמי ניהול פקדון ני"ע בסכום המינימאלי בסוף הרבעון הוא מתעלם מדמי הניהול שנגבו במהלך הרבעון?
- ז. האם כאשר הלקוח מוכר ני"ע זר הוא מזוכה עם ערך של שלושה ימים מאוחר יותר?
58. המבקש יטען כי השאלות המהותיות של משפט המשותפות למבקש ולשאר חברי הקבוצה הן אלה:
- א. האם המשיב זכאי לנהוג כפי שהוא נוהג כמתואר לעיל?
- ב. האם דרך פעולה זו מהווה חוסר תום לב?
- ג. האם דרך פעולה זו מהווה הפרה של ההסכם שבין הבנק ובין לקוחותיו?
- ד. האם דרך הפעולה המתוארת מהווה הטעייה של הלקוחות?
- ה. האם משמעות הדבר עשיית עושר ולא במשפט?
- ו. מה הן ההשלכות המשפטיות של האמור לעיל?
59. המבקש יטען כי קיימת אפשרות סבירה, אם לא למעלה מכך, כי השאלות המהותיות של עובדה ומשפט המשותפות למבקש ולשאר חברי הקבוצה תוכרענה בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה. ראה לענין זה האסמכתאות שנזכרו בסעיף 50 לעיל.
60. המבקש יטען כי תובענה ייצוגית הינה הדרך היעילה, ההוגנת, העדיפה והמוצדקת ביותר להכרעה במחלוקת ולבירורן של השאלות העובדתיות והמשפטיות המצויינות לעיל.
- לענין זה ראה למשל האמור בעניין זה נ' טבע (אסמכתא 9), ת.א (ת"א) 21558/92 המ' 12600/92 אנליסט אי.אמ.אס ניהול קרנות בנאמנות (1986) בע"מ נ' מדינת ישראל ובזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, (טרם פורסם אסמכתא 10) ת.א. (ת"א) 916/96 המ' 10177/96 ברזני נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, (טרם פורסם - אסמכתא 11), ת.א (ת"א) 16/97 המ' 188/97 זימבר נ' עיריית תל - אביב יפו (טרם פורסם - אסמכתא 12) ת.א (ת"א) 7/97 המ' 241/97 רייניש נ' רשות השידור (טרם פורסם - אסמכתא 13) ת.א. (ת"א) 11464/91 אקרמן נ' מיטלמן (טרם פורסם - אסמכתא 14), המועצה הישראלית לצרכנות נ' החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ (אסמכתא 5) וכן מאמרו של סטיב גולדשטיין "תביעת יצוג קבוצתית - מה ועל שום מה?" משפטים ט (תשל"ט) 416 (אסמכתא 15).
61. המבקש יטען כי תביעתו כנגד המשיב כשרה ומתאימה להתברר כתובענה ייצוגית בשם הקבוצה בין היתר בשל כל אחת מן הסיבות המנויות להלן לבדה ועל אחת כמה וכמה בשל הצטברותן של סיבות אלה או חלק מהן.

ואלה הסיבות:

- א. השאלות העובדתיות שיש לבררן הן פשוטות וזהות לגמרי ביחס לכל חברי הקבוצה.
- ב. השאלות המשפטיות שיש לבררן גם הן פשוטות וזהות לגמרי ביחס לכל חברי הקבוצה.
- ג. הסכום המגיע לכל אחד מחברי הקבוצה נמוך באופן יחסי ולפיכך לא יטרח אף לא אחד מחברי הקבוצה להגיש תביעה אישית רגילה בגינו. על אחת כמה וכמה כשמדובר בתביעה נגד חברה מבוססת כל-כך זוגמת המשיב מה גם שמטבע הדברים ישנם יחסי תלות בין המשיב ללקוחותיו כאשר לקוחותיו של המשיב תלויים בו.
- ד. הסכום המגיע לכל אחד מחברי הקבוצה נמוך כל כך עד שלרוב הגשת תביעה אישית רגילה בגינו תחייב תשלום אגרה בשיעור ניכר ביחס לסכום שיתבע וזאת בנוסף להוצאות אחרות, שכ"ט עו"ד, טירחה, אובדן ימי עבודה וכיוצא בזה.
- ה. באם יגיש כל אחד מחברי הקבוצה את תביעתו באופן אישי יגרום הדבר למעשה לסתימת עורקיה של מערכת המשפט ולקריסתה בעוד שהתובענה ייצוגית תתברר בהליך אחד.
- ו. באם יגיש כל אחד מחברי הקבוצה את תביעתו באופן אישי עלול הדבר לגרום להחלטות סותרות של בתי משפט שונים בעוד שבהליך של תובענה ייצוגית תתקבל הכרעה אחת.
- ז. לאי-אישורה של התובענה כייצוגית מטעם זה או אחר, למרות הכרה בעילתו האישית של המבקש, משמעות אחת והיא שהמשיב אשר אחראי להפסד שנגרם למאות אלפי אזרחים יצא נשכר שכן לא יצטרך להשיב להם את כל סכומי הכסף האדירים המגיעים להם ממנו.
- ח. אישורה של התביעה כתובענה ייצוגית לא יזכה אף לא אחד מחברי הקבוצה בזכות שלא היה זוכה בה בתביעה אישית רגילה.
- ט. אישורה של התביעה כתובענה ייצוגית לא ישלול מן המשיב כל הגנה שהיה זכאי לה בתביעה אישית רגילה.
- י. קיים אינטרס ציבורי ברור כי ספקי שירותים גדולים במשק יקפידו בקלה כבחמורה ולא יגרמו לציבור נזק מבלי להטיבו מתוך התבססות על ההנחה שהואיל ומדובר בסכום פעוט לא יטרח אף אחד מלקוחותיו של אותו ספק לנקוט בהליכים משפטיים להשבת הסכום שנגבה שלא כדין שכן הוצאותיו וטירחתו יהיו בחינת יצא שכרו בהפסדו.
- יא. אי - אישורה של תובענה זו כיצוגית יהווה בחינת משלוח מסר לגופים גדולים בעלי עשרות אלפי לקוחות כי לקוחותיהם חשופים לשרירות ליבם של אותם גופים וכי אותם גופים אינם חייבים להקפיד ולדקדק בקוצו של יוד בעת חיובם של לקוחותיהם.
- יב. אי אישורה של תובענה זו כיצוגית יהווה בחינת משלוח מסר למשיב עצמו כי הוא רשאי להמשיך ולנהוג כלפי לקוחותיו הרבים כפי שנהג בכל הקשור לעניין נשוא בקשה זו.

- יג. גם למשיב עצמו עדיף לאין ערוך ולאין שיעור כי התביעה תאושר כייצוגית שכן אחרת עלול הוא להיחשף לעשרות אלפי תביעות בבתי משפט רבים ושונים בכל רחבי הארץ דבר שיגרום לו לטרחה ולהוצאות משפטיות ואחרות בשיעורים שיעלו עשרות מונים על סכום ההחזר הכולל לכלל חברי הקבוצה.
- יד. כאמור בס"ק יג' לעיל, למשיב לא יגרם כל נזק באם תאושר התביעה כייצוגית ואף אם כן - יש לבחון את נזקי המשיב אל מול הנזק הכולל לשאר חברי הקבוצה ובמאזן נוחיות זה אין ספק כי הכף נוטה לזכות הקבוצה.
- טו. גם אם יגרם למשיב נזק עקב אישורה של התובענה כייצוגית הרי שנזק זה יגרם לו עקב מעשיו ומחדליו כך שממילא לא יהא לו אלא להלין על עצמו.
- טז. גם אם יגרם למשיב נזק הרי שתולדתו בגישת המשיב לפיה הואיל ולכל אחד מלקוחותיו נגרם הפסד בשיעור כספי נמוך ביותר לא יטרחו אלה לאחוז כנגדו באמצעים משפטיים ולפיכך יוכל להתחמק ללא "עונש".
- יז. גם אם יגרם למשיב "נזק" הרי שאחרי ככלות הכל "נזק" זה הוא הצורך להשיב ללקוחותיו סכומים אשר ממילא נגבו מהם שלא כדין.
- יח. קיים אינטרס ציבורי מובהק כי גופים גדולים לא ינצלו לרעה את כוחם וכי כוחם והתנהגותם של גופים אלה יוגבלו ויפוקחו.
62. המבקש יטען כי הוא ייצג וינהל בדרך הולמת ובתום לב את עניינם של כל חברי הקבוצה וזאת בין היתר לאור העובדות הבאות:
- א. למבקש נגרם הפסד מאותו סוג ובאותו אופן כפי שנגרם לכל שאר חברי הקבוצה.
- ב. המבקש נפגע מפעולותיו ומחדליו של המשיב באותו אופן שנפגעו יתר חברי הקבוצה. אינטרס המבקש לקבלת הסעדים המבוקשים זהה באופן מוחלט לאינטרס של שאר חברי הקבוצה.
- ג. המבקש בעצמו ו/או באמצעות באי כוחו, ייצג באופן הולם את עניינם של כל חברי הקבוצה.
- ד. המבקש הגיש את תביעתו כנגד המשיב בתום לב, מתוך אמונה בצדקתו ובסיכווי הצלחתו ומתוך אמונה שהצלחתו תהייה לטובת כל חברי הקבוצה.
- ה. המבקש הוא הראשון והיחיד, למיטב ידיעתו, אשר פעל להשגת סעד כנגד המשיב אשר יגרום למשיב להשיב לחברי הקבוצה כספים שנגבו מהם שלא לצורך.
- לעניין היצוג ההולם ודרישת תום הלב ראה למשל האמור בעניין זה נ' טבע (אסמכתא 9), בעניין וינבלט נ' משה בורנשטיין (אסמכתא 1), האמור בעניין שמש נ' רייכרט ואח' (אסמכתא 8), האמור בת.א (ת"א) 937/95 המ' 7295/95 גולדשטיין נ' חברת החשמל לישראל בע"מ (לא פורסם - אסמכתא 16), ת.א (ת"א) 1372/95 המ' 11141/95 ראבי נ' תנובה מרכז שתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ (לא פורסם - אסמכתא 17), האמור בעניין טצת נ' זילברשץ (אסמכתא 7) גבריל ואח' נ' אליאנס חברה לצמיגים בע"מ (אסמכתא 4) עניין דיצר ואח' נ' טיבון ויל אחזקות בע"מ (אסמכתא 2) וכן במאמרו של פרופ' בר-ניב (ברונובסקי) "גבולה של התובענה הצרכנית הייצוגית" עיוני משפט יט (1) 251 (אסמכתא 18).
63. לאור האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר ולהכיר בתביעת המבקש כנגד המשיב כתובענה ייצוגית בשם הקבוצה כהגדרתה לעיל וכן ליתן הוראות מתאימות כמבוקש להלן.
64. לאור האמור לעיל בבקשה זו מתבקש בית המשפט הנכבד כדלקמן:

- א. להכיר בתביעת המבקש ולאשרה כתובענה ייצוגית.
- ב. להגדיר את הקבוצה המיוצגת לצרכי התובענה הייצוגית.
- ג. ליתן הוראות מתאימות, כפי שימצא בית המשפט הנכבד לנכון, בדבר אופן פרסום ההחלטה על אישורה של התובענה כייצוגית וכן לקבוע כי המשיב ישא בהוצאות הפרסום.
- ד. ליתן פסק דין המחייב את המשיב בתשלום סכום התביעה וליתן את צו העשה המבוקש.
- ה. לפסוק למבקש את גמולו בגין טירחתו בהגשת הבקשה והוכחתה בשיעור יחסי לשווי הסעד ממנו יהנו חברי הקבוצה.
- ו. לאשר לב"כ המבקש שינהל את התובענה הייצוגית בשם המבקש ובשם הקבוצה לקבל שכ"ט עו"ד בשיעור מסויים באחוזים כפי שיקבע ביהמ"ש, בצירוף מע"מ, משווי של הסעד אשר ממנו יהנו חברי הקבוצה.
- ז. לחייב את המשיב בכל הוצאות המשפט של המבקשת, אם תהיינה כאלה, לרבות אגרת בית המשפט - באם תחוייב בתשלום אגרה.
- ח. ליתן למבקש ולכל חברי הקבוצה כל סעד נוסף אחר ככל שימצא בית המשפט הנכבד לנכון וצודק בנסיבות העניין.

פללי

65. המבקש שומר על כל זכויותיו לעתור לתיקון בקשה זו או לחילופין להגיש בקשות נוספות אם וכאשר יתגלו לו פרטים נוספים בקשר לעובדות המתוארות בבקשה זו.
66. בקשה זו נתמכת בתצהירו של המבקש.

אחרית דבר

לאור האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר ולהכיר בתביעת המבקש כתובענה ייצוגית בשם הקבוצה כהגדרתה לעיל, לדון בתובענה הייצוגית, ליתן לקבוצה את הסעדים כמבוקש בתביעה, לפסוק למבקש גמול בגין טירחתו כחלק יחסי משווי הסעד בו יזכו חברי הקבוצה ולפסוק את שכ"ט עורכי דינו של המבקש והקבוצה בשיעור מסויים באחוזים כפי שיקבע ביהמ"ש, בצירוף מע"מ, משווי הסעד בו יזכו חברי הקבוצה.

גולדנברג איל, עו"ד
ב"כ המבקש

